

POR UN VIGO (E UN MUNDO) COS DEREITOS HUMANOS

(Manifesto do Círculo de Silencio convocado pola Rede Galicia Sur, 7/12/23)

Por un Vigo millor! Ese era o lema empregado polo Concello de Vigo nos anos 80 que adornou tantas canchas de baloncesto dos parques da nosa cidade.

Hoxe, a piques de que o día 10 de decembro se cumpran 75 anos da aprobación da Declaración Universal de Dereitos Humanos pola ONU, reclamamos un lema similar adaptado a 2023: Por un Vigo cos dereitos humanos!

Aspiramos a ese ideal común do que fala a Declaración polo que todos os pobos e nacións deben esforzarse, a fin de que tanto os individuos como as institucións promovan o respecto a estes dereitos e liberdades, e aseguren o seu recoñecemento e aplicación universais e efectivos.

Os 30 artigos da Declaración, desenvolvidos logo en tratados con obrigas vinculantes para os Estados, poden resumirse nos seus 2 primeiros artigos: "Todos os seres humanos nacen libres e iguais en dignidade e dereitos e deben comportarse fraternalmente os uns cos outros", e "Toda persoa ten todos os dereitos e liberdades proclamadas nesta Declaración".

Cómpre seguir traballando arreo para que estes dereitos sexan unha realidade. Nun mundo profundamente interconectado, os desafíos que enfrentamos requieren unha **maior cooperación e liderado comprometidos cos dereitos humanos**. A recente pandemia xa puxo de manifesto a clamorosa falta de gobernanza global e liderado, ademais da fráxil interdependencia e a urgente necesidade de solidariedade entre nacións.

Hai problemas e retos que só se poderán afrontar de maneira global, coma os **conflictos armados** sen resolver durante anos ou décadas como o de Etiopía ou a **interminable guerra ignorada de Siria e os esquecidos de Iemen, Libia e Sudán**, alimentados por armas compradas a EE.UU. e a países da UE. En moitos deses conflitos a **parálise do Consello de Seguridade de Nacións Unidas** fai crónico o sufrimento humano, como no deserto do Sahel africano, onde a guerra polos recursos naturais como o uranio afectan a súa estabilidade, ou nas guerras en **Gaza e Ucrania**, que reciben máis atención dos medios de comunicación que outras, pero nos que as leis da guerra tamén se violan con absoluta impunidade e que puxeron de manifesto a dobre moral cunha resposta, no caso dos Territorios Palestinos Ocupados que sufren o apartheid israelí, que cuestiona unha orde baseada nos dereitos humanos. Os esforzos da Corte Penal Internacional e dalgúns países que exercen a xurisdición universal para castigar os peores crimes de dereito internacional achegan un pouco de esperanza, pero non abonda.

As desigualdades sistémicas que ameazan o **dereito á educación ou á saúde** millóns de persoas, as **tecnoloxías disruptivas** sen control subliñan a necesidade de regular a Intelixencia Artificial e de garantir o noso dereito á privacidade e evitar a propagación de discursos de odio deshumanizadores nas Redes Sociais. Outros retos clave son a **violencia machista contra as mulleres e persoas LGTBI+** e o **aumento na represión da protesta pacífica** e un **cambio climático** que representa a maior ameaza interxeracional para a humanidade e que afecta directamente a dereitos como a saúde, a auga ou á vivenda.

Os gobernos reunidos estes días en Emiratos Árabes Unidos nun Cumio Climático, a COP28, seica non son quen de dar pasos para abandonar de xeito gradual, pero urgente, os combustibles fósiles, unha medida vital para evitar unha catástrofe. O **cambio climático tamén afecta aos movementos migratorios** sen precedentes de persoas en busca dunha vida mellor, como fixeron, e seguen facendo, tantas galegas, e de persoas refuxiadas. A miope resposta dos gobernos europeos é levantar muros nesa "Fortaleza Europea" que converteu o Mediterráneo nun "Mare Mortum", no que as vías legais e seguras para migrar e buscar asilo parecen unha quimera.

No caso de España, o principal **reto a longo prazo** é **reformar a Constitución**, que non ofrece unha protección uniforme de todos os dereitos humanos, deixando lagoas que limitan o acceso á vivenda ou á saúde, entre outros.

A curto e medio prazo, a novo goberno e as Cortes teñen dez grandes retos que seguen requirindo accións concretas e urxentes por parte das autoridades:

- 1.- Reverter o grave **retroceso na liberdade de expresión e asociación** do ano 2015, no que o Congreso aprobou a 'Lei Mordaza' e a reforma do Código penal;
- 2.- **Aplicar a Lei de vivenda** aprobada en abril deste ano.
- 3.- **Reducir as desigualdades** económicas e sociais entre Comunidades, con mais do 20% da poboación en risco de pobreza ou exclusión social;
- 4.- Aplicar medidas para fazer fronte ás consecuencias do **cambio climático**, como as altas temperaturas e as vagas de calor, que poñen en perigo a saúde e a vida de miles de persoas.
- 5.- Aprobar unha lei que acabe cos **Secretos oficiais**
- 6.- Adoptar unha lei que obrigue ás empresas a respectar os dereitos humanos e o medio natural.
- 7.- Dotar de **recursos suficientes** á loita contra a **violencia de xénero e a violencia sexual** para garantir a aplicación das leis aprobadas nos últimos anos.
- 8.- Garantir o **acceso universal aodereito á saúde e o dereito á vivenda**, incrementando o orzamento destinado á sanidade de atención primaria ata alcanzar polo menos o 25% como recomenda a OMS e á vivenda para que, como noutros países, o 15% das vivendas sexan para políticas sociais;
- 9.- Acabar cos múltiples obstáculos que se atopan as **pessoas refuxiadas e inmigrantes racializadas** que buscan chegar a España fuxindo de conflitos armados, da represión ou do empobrecemento;
- 10.- Garantir o **acceso á xustiza para as vítimas do Franquismo**.

Reclamamos ás institucións como o Concello de Vigo, pero tamén á Xunta de Galicia e ao goberno de España, medidas e un compromiso real cos dereitos humanos. Por iso **reclamamos á Xunta un centro de atención 24 horas ás vítimas de violencia sexual** e ao Concello de Vigo unha avaliación da resposta municipal ante a lacra da violencia machista. Denunciamos a desidia da Xunta á hora de impulsar recursos, malia o aumento de denuncias por violencia sexual e reclamamos ao Concello un **plan municipal de dereitos humanos** para que, entre outras cousas, o **15% da vivenda de Vigo se dedique a políticas sociais**.

Todo iso, lamentablemente, non se reflicte nos orzamentos municipais para 2024, así que toca seguir traballando para mudar esta situación e garantirmos un Vigo realmente comprometido cos dereitos humanos. Seguimos!